

BOJEVNIK

ZA FRONTO NESPOSOBEN

V vojni je bil to običajno možakar, ki je komal še hodil in dihal ali pa človek, ki je imel dobre zveze in je v kljub zdravju dobil takšno oceno.

Mi smo tudi v vojni, v borbi nazaranj, v boju za načela, v boju za pravice. In kakor v oni krvavi vojni, moramo tudi mi pregledati natančno, koga pošljemo in sprejmemo v fronto in koga označimo za nesposobnega.

Ustvarjamo slovensko fronto, fronto vseh poštenih Slovencev, zbiramo vse dobre, čiste in odločne Slovence v enoten pokret, v boj za osnovne pogoje naše narodne bodočnosti, v boj

da bo za bodočnost omogočen neoviran razvoj vseh zdravih in tvornih sil slovenskega naroda. Takšna preureditev bi bila velikanske koristi tudi za državo, kajti poleg bujnega razvoja naše kulture in gospodarstva, bi se okrepila tudi državna misel, ki je tem močnejša, čim večje je zadovoljstvo naroda,

...

Mi smo lahko sicer raznih naziranj, lahko raznih smeri, toda nekaj je pa vendar le točk, ki so nam vsem skupne, nekaj je vendar zahtev, ki jih imamo prav vsi. In ravno te zahteve bi morali z združenimi silami podpreti. V teh točkah bi se morali združiti vsi Slovenci, da bi kot en mož nastopili zanje. Ko je to doseženo, pa se povrnemo lahko nazaj k stari igri liberalcev in klerikalcev, se gremo lahko socialiste, narodne socialiste, kmetijce, demokrate ali kar hočete.

Tako mislimo mi s slovensko fronto, ki se je vsi tako zelo boje, da nas hočejo eni pobarvati živo rudeče, drugi nas pošiljajo v Jutrove dežele, tretji pa nas barvajo črno. Pri nas je pač tako, da ne more biti nič izven tega začaranega kroga, kakor ne more biti slovenske politične skupine, ki bi se ne obehala na rep ali Srbom ali Hrvatom. Kar ne more in ne sme biti nič samostojnega in kar začneš, vedno iščejo drugje začetek gibanja, vedno sodijo po dosedanjih svojih metodah, da mora biti vsaka stvar le po naročilu in za račun drugega tam spodaj, ne pa samostojna.

Mi pa smo bili, smo in hočemo ostati samostojni in neodvisni. In ravno zato,

ker hočemo ostati neodvisni in slediti le ukazom naroda, služiti le interesom naroda in države, moramo dobro pregledati bojevnike in novince, pa presoditi, kdo je za fronto sposoben, kdo ne.

Za slovensko fronto nesposobni so vsi tisti, ki prihajajo k naboru s skrito mislijo, kovati pri nas kapital za kaj drugega, nesposobni so vsi tisti, ki prihajajo s predlogi umazanih kompromisov, kravih kupčij, nesposobni so vsi politični mešetarji, intriganti, špekulanti. Nesposobni so vsi tisti, ki v svoji strahopetnosti mislijo, da je najpametneje udinjati se vsakemu režimu, »da ni sitnosti«. Za slovensko fronto niso tudi taki, ki hodijo krog nas s ponudbami, taki ki hodijo krog nas z grožnjami, pa tudi ne tisti, ki nas danes hvalijo, ko so nas včeraj preklinjali. Za slovensko fronto sposobni so sami čisti, pošteni in odločni ljudje, katerih morala še ni načeta in ranjena.

Samo taki gredo lahko v boj, v slovensko fronto. Škarte, zlasti moralne škarte, pa niso za fronto, niso za borbo, kjer je treba postaviti celega moža. In zbirajo se možje trdi in neizprosni in kujejo to fronto, ki bo napravila konec slepomišenju in umazanim kupčijam. In ravno zato so napadi na nas vsak

dan hujši, ker se vsi zavedajo, da je moč ideje in čistost našega pokreta nevarna in neranljiva. Zato se poslužujejo vseh sredstev od podlega zahrbtnega obrekovanja in podtikanj, do javnih napadov in izpadov. Poslužujejo se groženj in obljub, pa tudi grožnje spremenjajo v dejstva.

Toda ideja se ne zatre s silo, lahko jo pritisnete v kot, lahko jo preženete iz videza, pa vam gre naprej nevidna in neslišna, pa zato toliko silnejša.

Kaj dosegate s svojim bojem proti slovenski fronti? Nič! Kajti vse je zaman, eno samo sredstvo jo lahko onemogoči: izvršite, kar narod zahteva.

Naši bojovníki prestajajo preizkušnje, nabori jih čistijo.

In v kljub napadom, v kljub klevetam, podtikanjem, sumničenjem, v kljub grožnjam in intrigam raste spoznanje med ljudstvom, množe se vrste, širi se krog bojovníkov, ki uvidevajo, da so se vse lepe obljube staromiselnih politikov in strank pokazale še vedno le kot mamila, v resnici pa je ostalo vedno vse pri starem. Ljudstvo se prebuja iz omame, vstaja in vstopa v slovensko fronto, ki je z dneva v dan močnejša in odločnejša.

Z dežele nam pišejo . . . Ostanimo zvesti naši zemlji in vztrajajmo na njej!

Odkar naše kmetско gospodarstvo občuti krizo, zlasti pa v zadnjih letih, so naši listi prinesli že nešteto člankov, predlogov in razprav, kako pomagati kmetu, oziroma kako naj bi se uravnavalo državno in splošno gospodarstvo, da bo tudi kmet mogel dihati in se razvijati.

Ni moj namen, spuščati se v ocenjevanje teh predlogov in nasvetov, vsem skupaj bi rad le eno lastno misel dodal, in sicer tisto, ki sem jo napisal za naslov tem vrsticam: »Ostanimo zvesti naši zemlji in vztrajajmo na njej, četudi je kruhek, ki nam ga dandanes daje, skromen in trdo prislužen!«

Ne da bi premleval že znane in obrabljene fraze o ljubezni do rodne grude itd., bi rad na kratko utemeljil nujnost in upravičenost tega, kar sem zgoraj zapisal.

Vsi vemo, da so človeštvo v vseh časih obiskovale vsakovrstne nadloge. Kužne bolezni, vremenske katastrofe in njih spremljevalka lakota, potem vojne, zaradi katerih so obubožale prej cvetoče dežele itd. Pa so vse te najrazličnejše vihere prešle in na ruševinah je vzkliklo novo življenje, lepše in bujnejše kot prej, ki je zajelo vse sloje, tudi kmetškega.

Ali res obstoje kaki dokazi, da iz sedanjih težkih razmer ni nobenega izhoda več? Ali smo res vsi obsojeni na počasno obubožanje, podivjanje in izumiranje?

Ni mogoče!

Trenutno res še ne moremo reči, katere in kakšne bodo sile, ki bodo sedanjost krizo premagale in ozdravile;

znabiti izprememba evropskega (svetovnega) zemljevida (mislim brez prelivanja krvi), ki bi tudi naše gospodarstvo spravila v nov pogon, ali kaj drugega. Prepričanja, da bo sedanje krize nekoč konec, ne smemo izgubiti!

Toda mene navdaja bojazen, da bo rešitev krize za mnoge mojih stanovskih tovarišev prišla prepozno. Prišla

bo, ko ti ne bodo več gospodarji na svoji zemlji, ampak vrženi med brezdomce, med proletarijat najslabše vrste.

Pri ljudeh svojega kraja opazujem marsikaj, kar mi daje povod k tej neprijetni napovedi.

Mnogo jih je, ki so trdno prepričani, da bo kriza nekega dne rešena na neki, rekel bi, čudežen način, da bo prišel nekdo, ki bo vzel nase vse njene posledice, pa če oni sami za to nič ne store, niti tega, da bi se v svojih življenjskih potrebah in običajih omejili na to, kar jim je pri sedanjih razmerah dostopno. Že pride od časa do časa kak »rešitelj«, ki jim po svoje razlaga ureditve kmetiskih dolgov, drugi napoveduje inflacijo ali pa vojno v nekem drugem delu sveta, iz katere da bomo tudi mi delali kupčije itd. Torej razlogov dovolj, da se zanašajo na druge, sami pa živijo kot so živeli v dobrih »starih časih«.

In kaj je posledica tega?

Posestva tistih, ki tako mislijo, oz. živijo, kopnijo kar vidno. Nimam v mislih zemlje, ki se prodaja zaradi pritiska davčnega vijaka, ampak kot rečeno le tiste, ki se ne znajo prilagoditi sedanjim težavnim razmeram. Najsi bo dežela še tako obubožana, zmeraj se še dobe taki, ki kupujejo zemljo in dajejo drugim priliko za zapravljanje. Zato bo pa čedalje manj tistih za naše razmere tako idealnih srednjevelikih posestev, ki tako lepo zaposlujejo in prehranjujejo srednjeveliko družino. Zemlje bo čedalje več prišlo v last maloštevilnih bogatašev, na drugi strani pa bo silovito narastlo število kajzarjev, gosačev in brezdomcev.

Poznam gospodarje, ki so prevzeli naravnost cvetoče kmetije. Le žal, da se ne zavedajo, koliko so njihovi predniki trpeli, kako pridno so delali in kako skromno živeli, da so mogli sinovom vse to zapustiti. Ne zavedajo se, da je njih sveta dolžnost, napeti vse sile, da to, kar so prejeli, vsaj ohranijo potomcem, če jim napredovati v

danih razmerah ni mogoče.

Kaj čaka te ljudi? Včasih smo govorili o »begu z mesta«, dasi precej neupravičeno, ker se je v večini primerov odseljeval le naraven višek kmetškega prebivalstva, ljudje, ki so bili telesno zdravi in nadarjeni in so se zaradi teh vrlin povsod hitro uveljavili. »Beg dežele« pa v resnici obstoji danes, ko se za vsako še tako neznato delo ali službice poteguje na stotine ljudi od vseh vetrov. Mnogo je med njimi takih, ki so že brezdomci, mnogo pa žal takih, ki zapuščajo kmetške domove, misleč, da bodo našli udobje in blagostanje, za katerega — se jim zdi — je treba doma preveč trpeti.

Danes pa je tako, da ostanejo to v večini primerov neizpolnjene sanje. Odvadijo se le kmetškega dela in skromnega kmetškega življenja; spoznajo »blagodati civilizacije« — tako se jim vsaj zdi — ne morejo pa si pridobiti toliko, da bi si jih tudi privoščili. Tako so vedno revni, nesrečni in nezadovoljni, bolj kot bi bili pri trdem delu in skromnem življenju pod kmetško streho.

Za zaključek:

Naj bo kriza še tolika, poskušati moramo, da kmetške ljudi ohranimo zemlji, kmetškemu delu in življenju. Proletarcev in brezdomcev bo kljub temu zmeraj dovolj.

Kriza v mestih in industrijskih krajih je danes širom sveta tolika, da se jedva nekako drže tisti, ki so tam že vdomačeni. Za prišlece danes ni nikjer kruha in dostojne zaposlitve. Človek, ki torej danes zapusti kmetški krov, mora nujno doživeti razočaranje.

Trpljenje, ki nas tare, ne bo zaman. Če več ne moremo doseči, poskušajmo doseči vsaj to, da bomo zemljo, ki smo jo prevzeli od svojih očetov, zapustili neokrnjeno potomcem. Le tisti namreč, ki bo »na svoji zemlji svoj gospod«, bo deležen nove pomladi, rasti in napredka na našem gruntu.

„Bojovník“ št. 16 zabranjen po državnem tožilstvu

Državno pravdníštvo v Ljubljani je z odlokom 27. septembra t. l. odredilo zabrano razširjanja in prodajanja zadnje številke »Bojovníka«.

Vsi izvodi, razmnoženi in namenjeni za razširjenje, so bili zaplenjeni.

Številka je bila zaplenjena, ker so se iznašale stvari, ki bi mogle ogroziti sedanji politični red in javni mir in spraviti v nevarnost javni red.

Naročnikom!

Današnji številki smo priložili položnice, proseč vse, ki so v zaostanku z naročnino, da jo zanesljivo poravnajo, ker smo s prihodnjo številko prisiljeni ustaviti list brezpogojno vsem, ki se naši prošnji ne bodo odzvali.

One naročnike, ki so naročnino že poravnali, pa položnico kljub temu prejmejo, pa prosimo, naj nam po možnosti pridobijo vsaj po enega naročnika in naročnino tudi takoj nakažejo.

Upravništvo »Bojovníka«.

Edino tedensko glasilo
slovenske fronte izvenparlamentarne opozicije
je

„BOJEVNIK“

Ali ste se že naročili nanj?

Kaj je govoril Ljuba Davidović v Kladovu „Predvsem zahtevamo svobodo tiska“! — Za koliko je država oškodovana v našiški aferi

Preteklo nedeljo je imela izvenparlamentarna opozicija zopet celo vrsto shodov, izmed katerih je bil zelo pomemben shod bivše demokratske stranke v Kladovu. Na tem shodu je govoril Ljuba Davidović o potrebi demokracije. »Reklo se je«, je dejal Davidović, »da so stranke v naši državi luksuz in da je politika slab posel. Jaz Vam pravim, da je politika takšna, kakršno si jaz zamišljam, dober posel. Ona je skrb o ljudski sreči. Politika, skozi katero prenašajo ljudje lažne ideje, je demagogija, tisti pa, ki take ideje prenašajo, so demagogi. Vsi ti obljubljajo, a ničesar ne izpolnijo. Jaz Vam hočem malo obljubiti, ali pa sploh nič, zato pa se bom potrudil, da izvršim mnogo.

V nasprotju z demagogijo obstoji svetlejša ideja, demokracija, a ne demokratska stranka. Ne zahtevam, da stopate v demokratsko stranko, temveč v demokracijo. Demokracija je ideja, ki družijo vse narode. Ona zahteva enake pravice.

Narodne skupščine pred šestim januarjem in po šestem januarju niso delovale tako, kot bi bilo treba. Zato zahtevamo, da bolje delajo. Nista nam potrebni dve skupščini, skupščina in senat. Mi hočemo samo eno. Od prihodnje skupščine zahtevamo, da bolje in hitreje deluje.

Tudi jaz imam veliko pokojnino, toda jo delim z mnogimi.

Mi smo od sedanje vlade dobili obljubo, da se izdajo trije zakoni: zakon o volitvah narodnih poslancev, zakon o

tisku in zakon o zborovanjih in dogovorih.

Pred vsem zahtevamo zakon o zborovanjih in dogovorih, zakon o volitvah narodnih poslancev in zakon o tisku. Predvsem zahtevamo svobodo tiska, a z njo pridejo razne koristi. Svoboden tisk bo lahko šele povedal ali je to in to dobro ali ni dobro. Ustne obtožbe se šepetajo od ušesa do ušesa. Ne vemo, če so tudi opravičene. Če bi imeli svoboden tisk, bi lahko zvedeli, kaj je resnica in kaj je laž.

Dokler ne vemo, odkod velika bogastva visokih uradnikov, se ne moremo umiriti. Kdor jih je dobil na nepošten način, jih mora vrniti državi. (Burno odobravanje.)

Kmetskih dolgov je zelo veliko in so težki. Treba jih je rešiti! Neki kmet mi je ob priliki dejal: »Rešite nas naših rešiteljev!« Če bi se vprašanje kmetskih dolgov rešilo že prej, bi bilo vse drugače. Treba je skrbeti za kmeta, ker kmet je narod. Če se za kmeta brigamo, skrbimo za vse!

Za Ljubo Davidovićem je govoril bivši narodni poslanec Savko Dukanac iz Beograda. Kot dober poznavalec raznih afer, o katerih smo izvedeli v zadnjem času, je Dukanac dejal, da bi se z denarjem, za katerega je bila oškodovana država v našiški aferi, rešilo kmetsko vprašanje dolgov, pa bi še precej denarja ostalo!

Še trije shodi

Tudi Srbi pričakujejo boljše materialno in duhovno življenje . . .

V bosanskem Petrovcu se je vršil shod zemljoradničke stranke, na katerem je imel daljši govor Milan Gavrilović, član glavnega odbora bivše zemljoradničke stranke. Rekel je, da so se do nedavnega za važna državna vprašanja zanimali samo Hrvati, danes pa se za rešitev teh vprašanj navdušujejo tudi mnogi Srbi, ker so prepričani, da bi z njimi nastopili boljši časi. Vprašuje se, kaj pričakujejo Srbi od rešitve nerešenih vprašanj. Oni pričakujejo boljše materialno življenje, pa tudi boljše duhovno življenje, ker se bo dosegel duhovni mir. Ni treba, ne more se in tudi ne sme se reševati hrvaškega vprašanja brez Hrvatov, a še manje proti Hrvatom. Ni treba, ne more se in tudi ne sme reševati brez Srbov, a še manje proti Srbom. A kar je nad vsem, je to, da se niti v enem primeru ne sme reševati to vprašanje proti državi ali v njeno škodo. Ker njena škoda pomeni enako škodo tudi za Srbe in Hrvate.

Potrebno je, da bo rešitev teh vprašanj tudi delo Hrvatov, a ne samo nas Srbov. Glede tega se bodo pričeli razgovori. Če se bo združena opozicija ze-

dinila, potem bomo prišli pred Vas in bomo zaprosili za Vašo odobritev, a v prvi vrsti za odobritev vsega kmetskega ljudstva. In ko jo dobimo, potem je potrebno, da to odobritev sprejme tudi velika, svobodno izvoljena in tudi svobodna narodna skupščina. Kajti, ni je močne države brez centralne narodne skupščine. In ko bo taka skupščina sprejela to odobritev, potem bo vsakdo v tej državi mirne duše sprejel to njeno odločitev in njeno sankcijo, ker ima edino ona pravico, da uredi vsa vprašanja, ko se prepriča, da so v korist naroda. Prej se je poskušalo rešiti taka vprašanja z drugimi metodami, pa se ni uspelo, temveč se je položaj samo otežkočil. Zato zahtevamo, da bo ljudstvo svobodno izbralo narodno skupščino, ki bo izdala zakone, ki bodo ustrezali narodnim potrebam.

Velike shode je imela tudi HSS v Preku in v Biogradu na morju. Prisostvovalo je temu shodu na tisoče ljudi iz vseh krajev severne Dalmacije.

Velik shod HSS je bil tudi v Novi Kapeli, ki se ga je udeležilo okoli 12.000 ljudi.

Pred razgovori delegatov izvenparlamentarne opozicije

V politični situaciji v Beogradu je nastal zastoj. Verjetno bo trajal samo kratek čas, dokler ne izvede radikalni del JRZ svoje organizacije. Težišče politične situacije je sedaj v Zagrebu, v zvezi z nadaljnjim sodelovanjem izvenparlamentarne opozicije. V kratkem bodo dospeli v Zagreb delegati srbijanskih opozicijskih strank in se bodo sestali z delegati kmetsko-demokratske koalicije. S tem se bodo pričeli razgovori o nadaljnjem sodelovanju KD koalicije in srbijanskih opozicijskih strank. Do sedaj ni bilo po volitvah ožjih stikov med KD koalicijo in srbijanskimi opozicijskimi strankami. Sporazum, ki se je dosegel med njimi, je bil volivnega značaja. Dalje se od tega ni šlo. Ko pa je bil nedavno dr. Maček v Beogradu, se je v razgovoru z Ljubo Davidovićem in Joco Jovanovićem omenila možnost, da se določijo tudi druge skupne točke, ki bi mogle služiti kot temelj za nadaljno delova-

nje izvenparlamentarne opozicije. Od tega je preteklo že nekaj mesecev, pa se bodo sedaj razgovarjali, da se ugotovi, je-li se morejo določiti te skupne točke.

Glede na zapletenost tega vprašanja ni pričakovati, da se bodo razgovori hitro končali. Vsekakor bodo trajali delj časa. Pri tem se ima v prvi vrsti izvršiti izmena mišljenja. Sami razgovori imajo predhodno in neobvezen značaj in bo njihov rezultat sporočen dr. Mačku, Ljubi Davidoviću in Joci Jovanoviću, ki bodo potem imeli končno besedo. Ni izključeno, da se bodo za časa razgovorov vršili sestanki tudi v Beogradu. Razgovorom bodo prisostvovali po en zastopnik bivše HSS, bivše SDS, bivše demokratske stranke in bivše zemljoradničke stranke. Ta izmena misli bo pokazala jasneje stališče srbijanskih opozicijskih strank do hrvatskega vprašanja. Razjasnili se bodo novi momenti, ki niso še dovolj jasni.

Videlo se bo n. pr. če se strinjata stališči Ljube Davidovića in Joca Jovanovića o hrvatskem vprašanju ali obstoje gotove razlike. To je posebno važno, ker je treba vedeti, ali nastopa srbijanska opozicija v tem oziru enotno ali ima vsaka njena skupina svoje posebno stališče. Če bi se srbijanska izvenparlamentarna opozicija zedinila v svojem gledanju na rešitev hrvatskega vprašanja, bi bilo lažje najti skupne točke med njo in KD koalicijo v tem vprašanju.

Vprašanje strankarskega stapljanja se sploh ne postavlja.

V koliko ne bi bilo mogoče doseči programskega sporazuma o hrvatskem vprašanju, ne bi sledilo iz tega, da se izvenparlamentarna opozicija razide. Skupine izvenparlamentarne opozicije bi še nadalje sodelovale, ker je potrebno, da ob priliki novih volitev, ki niso daleč, nastopijo skupno. Tako bodo razgovori na vsak način velikega pomena. Zlasti še, če se pokaže, da srbijanske opozicijske stranke osvajajo stališče dr. Mačka o rešitvi hrvatskega vprašanja, bodo ti razgovori zelo važen donesek k ureditvi notranjih problemov.

Edinstvo Hrvatov

V Varaždinu se je vršil sestanek zastopnikov bivše HSS, ki so mu prisostvovali tudi zastopniki bivše Hrvatske federativne stranke in Hrvatske stranke prava. Zastopniki teh dveh bivših nasprotnih strank: dr. Ljudevit Scholl, dr. Adolf Uršič in dr. Ante Magdič

Soglasno je bila sprejeta definitivna likvidacija bivše Hrvatske federativne stranke in Hrvatske stranke prava in sklenjen pristop v pokret, ki mu načeluje dr. Maček.

Srbijanske stranke ne vložijo prijav

Iz Beograda poročajo, da je sigurno, da srbijanska opozicija ne bo vložila prijave za odobritev strankarskega delovanja, dokler ne bo notranje ministristvo izdalo zakona o političnih organizacijah. Bivši demokrati in zemljoradniki so mnenja, da v sedanji politični situaciji ni umestno prositi notranje ministristvo za dovoljenje za strankarsko naziranje, temveč da je treba počakati novega zakona o političnih organizacijah in šele tedaj odločiti, kaj bo s prijavo strank.

Naše denarstvo na tleh

»Zadružni vestnik«, glasilo Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani, z dne 15. septembra prinaša zanimivo statistiko o stanju bank, kreditnih zadrug in regulativnih hranilnic v Sloveniji. Iz te statistike posnemamo, da sta od 3 večjih bank 2 pod zaščito, od 26 regulativnih hranilnic 5, in od 480 delujočih kreditnih zadrug 145. Kreditne zadruge so skoraj vse prosile le za odlog plačil, samo par tudi za sanacijo in izventčajno likvidacijo itd. O sanaciji večjih bank pa smo v našem listu že itak pisali. V isti številki »Zadružnega vestnika« bomo tudi članek pod naslovom »Kako so drugod rešili denarno krizo«. Tudi drugod so imeli denarne krize, vendar so jih v najkrajšem času rešili. To je dokaz, da bi tudi pri nas, če bi bila volja, lahko rešili naše denarništvo. Nemčija je dala za saniranje svojega denarništva 70 milijard dinarjev, Avstrija 11 milijard, Italija 15 milijard, celo Bolgarija je rešila to vprašanje zadovoljivo. In pri nas? Ko je pri nas nastopila denarna kriza, Narodna banka in država niti s prstom nista mignili v zaščito bank: 1.) zato, ker se odločujoči gospodje niso zavoljo nezmožnosti zavedali posledic, ki bodo radi tega nastale, 2.) ker je v Srbiji denarstvo združeno v državnih bankah in v zasebnih rokah. Zaradi tega jim je bilo celo po

volji, da zadruge v Sloveniji in na Hrvaškem propadejo, ker bi se na ta način dvignile vloge v državnih bankah, ki jih vodijo oni. Kako je v Srbiji? Srbski kmet ne pozna blagodatni zadružne in pa regulativne hranilnice, ker imajo banke v rokah le zasebniki, ki tudi poljubno regulirajo obrestno mero. Kdor bere belgrajsko »Politiko«, bo videl, kako velikokrat pridejo lastniki takih srbskih bank pred sodnijo, ker so ponarejali bilance, poneverjali bančno gotovino itd. Vse bivše vlade so poudarjale, da je treba rešiti zadrugarstvo, toda kaj je bilo do danes storjenega za zadrugarstvo? To vedo najbolje zadruge in hranilnice. Videti je, da je bilo tudi potovanje predsednika Narodne banke po Sloveniji in Hrvaškem bolj nadevzbujajoče.

Široke samouprave

Stojadinovičeva vlada je v svoji deklaraciji izjavila, da stoji na ustavi iz leta 1931. Iz tega sledi, da je vlada dr. Stojadinovića za banovinske samouprave, ki so po sedanji ustavi edino mogoče, ker ustava natančno določa število in meje banovin.

JRZ govori v svojem programu o širokih samoupravah, ne omenja pa revizije ustave. Jasno je torej, da gre le za samouprave v okviru sedanjih banovin, kakor so določene z ustavo iz leta 1931. s pravicami, kakor jih je omejila ustava, v kateri je določena neodvisnost eksekutivne oblasti od banovinske skupščine in dosledno s tem tudi bana od banovinskega sveta. Ban je po ustavi odvisen le od vlade in je njen izvršilni organ.

Široke samouprave, ki jih zahteva nova stranka JRZ, se morejo nanašati le na decentralizacijo posameznih poslov v okviru sedanjih banovin, s tem pa seveda še dolgo ni postavljeno na dnevni red

„Bojevnik“ je edino tedensko glasilo slovenske fronte izvenp. opozicije!

Mrik.

Kje veje še svež Krekov duh

»Delavska Pravica«, glasilo krščanskega delovnega ljudstva, objavlja oster napad na Združene privatne nameščence, ki so se etablirali v Gospodarski zvezi. »Delavska Pravica« posega v preteklost in pravi, da se je pri zadnjih volitvah v Delavsko zbornico prvičkrat v zgodovini krščanskega socialno delavskega gibanja zgodilo, da je Jugoslovanska strokovna zveza dobila nasprotnika v katoliških vrstah, ki je lomil enotno fronto krščanskega delavstva v čisto stanovski zadevi, t. j. pri volitvah v Del. zbornico. Blatili so Jugosl. strok. zvezo in jo na vsa usta proglašali za nekatoliško in nekrščansko. Toda kljub vsemu si je JSZ priborila krog 10.000 glasov in celo med privatnimi nameščenci svojega zastopnika, katerega ji ni nihče pripisoval.

O Združenih privatnih nameščencih pravi »Del. Pravica«: »Že vsa njihova zgodovina kaže, da delajo Združeni na pobudo in pod varstvom kapitalističnih podjetij, ki jih javnost smatra za klerikalna in ki vidijo sovražnika katolicizma v večji meri v zavednem delav-

stvu kot pa v katolicizmu. Ko so gospodje enkrat stopili na delavsko polje, bo moralo biti besedi konec in pričela se bodo dejanja. Tu se bodo lahko kmalu pokazali, koliko je v njih delavsko-pokretaškega duha, v koliko so samostojni in idealni. Če so pa samo zato poklicani v življenje, da rušijo krščansko strokovno organizacijo. Jugoslovansko strokovno zvezo, ki je stara nad 40 let, pa naj pomnijo, da v tej delavski organizaciji veje še svež Krekov duh, kateri pa je v srcih njihovih prijateljev in zaščitnikov že popolnoma obledel.

Ta se zna kretati v današnji družbi!

Pri obravnavi slovite nasičke afere so vzbudile veliko pozornost ugotovitve državnega tožilca glede manipulacij obtoženca dr. Grgina in podkupnin ter provizij, ki jih je ta prejel. Leta 1922. je bil ustanovljen konzorcij za parcelacijo posestva Orahovice, v katerem so bili še Gjorgje Bošković in Svetislav Jovanović. Grgin je prišel tedaj v stik tudi z Schlesingerjem ravnateljem »Nasičke« ter baronom Gutmanom. Ko je prišlo do razdelitve premoženja Orahovice, je dr. Grgin dobil 1 milijon; s tem se ni zadovoljil in bi dobil rad še drug milijon. Posrečilo se mu je doseči ukinjenje sekvestra nad Gutmanovimi imetjem. Nato je dobil 5 milijonov provizije, ker je pritiskal na grofa Majlata, da prodaja posestvo za nižjo ceno. Dr. Grgin se je leta 1922. sporazumel s predstavniki »Nasičke«, da dobi 100 švicarskih frankov od hektarja kot provizijo pri kupni pogodbi. Še danes prejema Grgin plačila na račun dogovorene vsote 1.002.160 švicarskih frankov! Državni tožilec je ugotovil, da izkazuje imetje dr. Grgina 3 milijone aktiv in 19 milijonov pasiv. Kam je spravil dr. Grgin denar, ki ga je prejel od Nasičke? Šest milijonov je prejel od Nasičke in Gutmanna za nacionalizacijo Podravine, 5.600.000 Din je prejel na naslov provizije za izposlovanje dovolitve za sekanje gozda. Tega denarja ni več nikjer in Jugoslovenski banki je še vedno dolžan 7.500.000 Din.

V Hercegovini in Dalmaciji

V Osijeku je sklenil akcijski odbor za pomoč stradalajočim v Hercegovini, da započne velikopotezno akcijo. Akcijski odbor bo angažiral v ta namen omladi-

no, umetnike, društva in meščane. Omladina bo agitirala, da bo vsako društvo sodelovalo pri tej akciji in da bo dalo na razpolago svoje člane za zbiranje. Slikarji in umetniki bodo izdelali plakate in propagandistične letake, tako da se bo ta akcija popularizirala, dočim se bo od meščanstva zahtevalo, da bo vsakdo doprinesel najmanjši obol v korist te akcije. Sprejemali se bodo darovi v denarju in v naravi. Zbrani denar se bo uporabil za nakup življenjskih potrebščin in to na osiješkem trgu, tako da bo ves denar ostal v Osijeku. Kot prvi darovalec se je javil župnik Pavič s 100 kg žita.

Za slično akcijo se pripravljajo tudi v Splitu. Ban Jablanović sam je potoval v Belgrad in referiral ministrom o načinu, kako bi se dalo pomagati pasivnim krajem v primorski banovini. Pomagati bodo skušati na ta način, da bodo začeli z javnimi deli za prehrano prebivalstva. Definitivna vsota, ki se bo potrošila za javna dela v primorski banovini, se še ni določila.

Kot na jugu, bo treba tudi pri nas misliti na pomoč stradalajočim, ki jih je letos znatno več, kot jih je bilo lani.

Novice

Dr. Korošec častni kanonik

Kakor poročajo hrvatski listi, med njimi »Obzor«, je slavil pretekle dni notranji minister dr. Anton Korošec 40. letnico, odkar je bil posvečen v mašnika. Ob tej priliki ga je imenoval ljubljanski nadškof dr. Rožman za častnega mariborskega kanonika.

Soboška občina omogočila peti gimn. razred

Prekmurske »Novine« poročajo, da sta soboški župan Hartner in bivši urednik »Novin« Bajlec intervenirala v Belgradu po raznih ministrstvih, da se še letos odprejo višji gimnazijski razredi v Murski Soboti. »Prosvetni minister Štosović in njegov pomočnik Kovačević sta obljubila, da dobi Sobota 8 razredno državno gimnazijo na ta način, da se najprej otvori peti razred, nato pa vsako leto en razred več. Izjavila pa sta, da letos ne bo mogoče otvoriti petega razreda, ker ni v letošnjem proračunu zanj potrebnega kredita. Naši gospodje so nato izjavili, da prevzame za letošnji prvi razred vse stroške soboška občina in so prosili ministra, naj se peti razred že letos otvori, če soboška občina dá takšno izjavo, kar

je soboška občina tudi storila. Po teh ministrovih jasnih obljubah mora tedaj vsak čas priti brzojavno dovoljenje za vpis dijakov v peti razred, kakor je to ministrov pomočnik sam povedal, če bodo gospodje držali svojo besedo.« Kot poroča »Slovenec«, je brzojavno dovoljenje te dni prišlo in se peti razred otvori po zaslugi soboške občine.

Tudi novega podbana smo dobili

Upokojen je podban dr. Otmar Pirkmajer, na njegovo mesto pa imenovan za podbana dosedanji inspektor v notranjem ministrstvu dr. Stanko Majcen. Novoimenovani podban se je rodil l. 1888. v Mariboru. Diplomiral ter promoviral je na pravni fakulteti na Dunaju. Bil je v politični službi v Ljubljani in v Mariboru, l. 1927. pa so ga poklicali v Belgrad.

Podban dr. Majcen je avtor mnogih znanstvenih razprav iz politično-upravne stroke. Naša javnost ga pa pozna predvsem kot slovenskega književnika. Pod uredništvom dr. Izidorja Cankarja je bil vnet sotrudnik »Doma in Sveta«. V njem je priobčeval pesmi, črtice in razne neditacije. Po vojni je izdal dr. Majcen več dram, izmed katerih je »Kasijo« tudi vprizorilo naše gledališče.

Za skilcanje banovinskega kmetijskega odbora

Zastopniki srezkih kmetijskih odborov, oz. gg. Ivan Urek, Franjo Bulc, Anton Križnar in Joso Ravter, ki predstavljajo nekakšen odbor imenovanih zastopnikov, so predali banski upravi spomenico, v kateri zahtevajo, naj se takoj skliče banovinski kmetijski odbor k zasedanju v smislu zakona o pospeševanju kmetijstva in da naj ta takoj razpravlja o najnujnejših zadevah našega kmeta. Vse lepo v redu! Le zakaj niso imenovani gospodje že prej prišli s svojimi zahtevami?

Volitve v OUZD ne bo!

Naš list je že poročal o nevzdržnih razmerah v OUZD in SUZOR-ju. Name-ravane so bile volitve in se je prejšnji minister Nikola Preka že tudi izrekel zanje. V zadnjem času pa je nastal preobrat. Delodajalske organizacije so namreč sprejele resolucijo, v kateri so se izjavile proti volitvam, češ da naj imenujejo zastopnike v samouprave okrožnih uradov Delavske in TOI zbornice. Pred par dnevi so Delavske zbornice že dobile vlogo ministrstva za socialno

politiko, da predlagajo svoje kandidate in zdi se, da bodo nova ravnateljstva v kratkem imenovana.

Tramvajska proga Belgrad - Zemun

Pet in pol km dolgo tramvajsko progo Belgrad—Zemun so te dni dogradili. Po par poskusnih voznjah bodo najbrž že ta teden uvedli redni potniški promet.

Draginja se bliža

V Belgradu so pretekli teden zvišale mlekarne ceno mleku za 1 Din, pekarnar pa cene vseh vrst kruha za pol dinarja. Belgrajska občina je podvzela vse potrebne korake, da se prepreči to povišanje cen. Prodajalce mleka je opozorila, da se imajo držati dosedanjih cen, ker bo sicer občina prevzela oskrbovanje mesta z mlekom. Slične korake je podvzela tudi proti pekarni. Ali bo belgrajska občina uspela pri tej akciji, se še ne ve.

Dela na progi Nikšić - Bileće

Belgrajski listi poročajo, da so pretekli teden pričeli z deli na železniški progi Nikšić—Bileće. Za podaljšanje železniške proge St. Janž—Sevnica pa se je 25. t. m. vršila v Belgradu šele licitacija. Dela je izlicitiralo znano ljubljansko gradbeno podjetje za 12.400.000 dinarjev.

Jadransko cesto gradijo

V okolici Šibenika so začeli graditi takozvano Jadransko cesto v odseku Jadrtovac in Vodice. Dela zelo hitro napredujejo. Dosedaj so zgradili 6 km. Pri teh delih je zaposlenih 195 delavcev.

Korupcija na vseh koncih in krajih

Na zborovanju vojnih invalidov v Belgradu se je izkazalo, da so se dohodki iz invalidskega fonda skrajno brezvestno upravljali. Ne vojnim invalidom, temveč privatnim osebam — spekulantom — so se podeljevala milijonska posojila, ki teh posojil kratkoročno nočejo vrniti!

Naši vojni invalidi imajo ponovno dovolj prilike za razmišljanja...

Nizke plače ne morejo oživeti gospodarstva

V češkoslovaškem parlamentarnem socialno-političnem odboru je imel mi-

John Perdan

(Odgovor Johna Perdana).

Dragi stari prijatelj.

Prebral sem tvoje pismo in tvoj članek o našem razgovoru. Kaj si vse napisal, najvažnejše pa izpustil. Bil sem vendar na železnici blagajnik in po vojni sedaj že 15 let popravljam avte, kajti pri nas ima vsak farmar ali kmet svoj avto.

Ne govori več o tistih dolarjih. Ti si meni revnemu fantu dal od goldinarja kar polovico. Prav rad sem ti vrnil ta denar z obrestmi v Ljubljani, ker jaz sem poštena banka, ki ne falira.

Ti si prvi sklepetal svoji ženi, ki je mati. Ali ne veš, da je vsaka prava mati kakor kaka kura, ki privoščiti svojim piščancem vse, kar najde.

Vsi smo se zdravi vrnili v Ameriko. Sedaj že popravljam avte v nekem kraju, kjer je slučajno nekaj naših žensk.

Ženske so zelo radovedne, moški nič manj, tukajšne naše ženske pa preveč. Mislijo, da jim lahko pripovedujem kar cele dneve zastoj o kongresu, kakor kak dober stric z Dolenjskega.

Veš prijatelj naše ženske so bile in so ostale ohrne. Še dobre malce nisem dobil.

Tega jim prav nič ne zamerim, ker odbor vem, da je ohrnost ohranila in pridobila mnogo slovenskih domov.

Le zaradi svoje banke, se odpeljem v neki drug teritorij, kjer so ženske manj ohrne s tem pa večinoma tudi manj pridne in poštene kot so naše dobre ženske.

Na tvoja vprašanja ti pa tako odgovorim, kakor sem se naučil v šoli življenja, ki se neha šele na smrtni postelji.

Na svetu sta 2 Ameriki, južna in severna ali prava Amerika. Med obema je Mehika. V južni Ameriki se kregajo kakor vi v Evropi. Pri nas je pa mir.

Naše države pa niso vse 3-krat večje, kakor si ti napisal. Temveč so večje in manjše kot Slovenija.

Pri nas se vedno le tajno voli. Mogoče pa v Mehiki javno. Pri nas se izvolijo župani, senatorji in vsi predsedniki. Njih naloga je, da Amerika »prosperira« ali po domače, da se vse razmere zboljšujejo. Če pa tega ne znajo, dobe brco.

Imamo skupen krščanski koledar in praznujemo veliko noč na dan, kakor je napisano v svetem pismu. Veš pri nas je v vsaki hiši sveto pismo. Le oni Rusi imajo drug koledar, ker ure v sovjetski Rusiji še vedno ne gredo prav. Potemtakem imajo Rusi celo leto nepotrebno zamudo.

Piše se pri nas, v južni Ameriki in tudi v Mehiki po slovensko. Rusi pa čakajo, če pišejo domov, čisto drugače kot mi in kot skoro cel svet.

Če Vam je kaj do slobodne tribune se naročite na „Bojevnika“!

Pri nas v Ameriki se ne govori ameriškansko. Vsak govori, kakor ga je naučila mati. Večina pa zna angleško. Veš prijatelj, angleščina je svetovni jezik in potreben za vsakega, ki hoče iti v svet.

Tu živijo vsi mogoči in nemogoči narodi, ki imajo belo, rumeno, rjavo, rdečo, črno in mogoče tudi zeleno kožo, vendar vsi so pred postavo enako-pravni.

Ljudje so dobri in slabi kakor povsod, vendar vsi bolj korajžni kod doma.

Potomci angleških naseljencev so pa precej ošabni, ker Angleži skoraj ves svet komandirajo.

Poleg naših imam rad Poljake in Irce. Že pred vojno sem opazoval, da je v dušah teh narodov plantela neka neogasljiva zavest in pripadnost k svojemu trpečemu narodu. Veš, taki narodi tudi ne umrejo, akoravno so poteptani. Oni le čakajo dneva vstajenja. Dobro bi bilo, da bi take narode razumevali mi, Slovenci.

Evropskih razmer ne poznam. Slišal sem pa že večkrat Amerikance, ki pravijo, da so Evropejci »fool« ali »noric«, ker venomer gojijo sovraštvo med narodi, da pride do pretepa. Potem pa flikajo staro Evropo kakor ti Pepe stare izhojene čevlje.

Bral sem tudi, da vam je vendar naš Wilson predlagal pameten in pošten mir. Zakaj ga niste poslušali? Veš, sinovi angleškega naroda ne govorijo bedarij.

Po mojem mnenju morate na Igu zaenkrat še čakati, da se rodi v Evropi

kak pameten mož, ki je obenem tudi pravičen in pošten, kakor je bil naš Washington. Potem bo tudi Evropa al right ali v redu.

Saj sem ti vendar pripovedoval, da Slovenci nimamo svoje države v Ameriki, ker smo se prepozno priselili in se naselili razpršeno. Nihče nas ni na to ali ono opozoril, zato smo tu nekaj drobšč za raznarodovanje in vsak gre svojo pot do — groba.

Veliko sem premišljeval o nas Slovencih in prišel do tega zaključka: Mi, Slovenci, smo premehke in predobre narave zato tudi takoj pozabimo na sprejete brce in krivice. Drugi narodi pa tega nikdar ne pozabijo, zato drugi napredujejo mi pa propadamo. Razen tega vedno čakamo, da bo kdo drugi za nas mislil ali nas vodil, kar je pa pogrešno in neumno. Drugi misli vedno in povsod le na svojo, nikdar pa na kako slovensko korist.

Pravi mož pa predvsem sam misli, dela in pazi na svoje premoženje. On ne obupa, ne zataji svojega naroda in svoje vere. Pravi mož tudi ne pozabi na krivice in je vedno pošten, veren, zaveden in odločen.

Veriga pravih mož je zdrav narod.

Doma morate predvsem bolj paziti na banke, ker zaradi praznih bank je vse polno revežev, ki so zguba vsakega naroda.

Za danes dovolj. Nadaljeval bom prihodnjič.

— — — . — — —

Včeraj sem obležal ob cesti in zelo utrujen po dolgi mučni poti zaspal. V

nister inž. Nečas daljši ekspozice, v katerem je med drugim rekel: »Eden glavnih razlogov, zakaj ne more gospodarstvo oživeti, so nizke mezde in plače, ki zmanjšujejo kupno moč velikega dela prebivalstva«. Tudi na Češkoslovaškem se kapitalisti trudijo, da znižajo plače. In vendar so tam za 25 do 30 % večje od naših! Minister inž. Nečas je navedel celo vrsto ukrepov, ki bodo predloženi parlamentu, da se zboljša socialni položaj delavstva in državnih in privatnih nameščencev.

V Belgiji so zvišali plače za 5%

V Belgiji je prišlo do vladne krize, ko je hotela vlada kljub drugini znižati plače. V vlado so stopili socialni demokrati z novim socialnopolitičnim programom, po katerem je mogla vlada zvišati plače uradništvu za 5%! Zvišanje stopi v veljavo s 1. oktobrom t. l.

Nemčija za brezposelne

Pod hitlerizmom se položaj v Nemčiji čedalje bolj jasni. Newyork Times, veliki svetovni list, ki je dobro informiran o razmerah v Nemčiji, piše, da so znašali izdatki za zaposlitev brezposelnih in za oboroževanje od 1. julija 1933. dalje 18 milijard mark in da bo potrebnih do novega leta še 8 milijard. Državni dolgovi, in to »vidni« in »nevidni« znašajo 60 milijard. Ta znesek vsebuje ne le redne dolgov, ki znašajo okoli 40 milijard, temveč tudi dolgov poldržavnih podjetij, kakor so n. pr. železnice, velika plinska in vodna podjetja itd. Če še prištejemo 80 do 90 milijard privatnih dolgov, pridemo do precej čedne vsote 150 milijard mark, kolikor bo znašal celokupni nemški dolg do novega leta 1936.

Razmišljanja

KAKO NAS FAVORIZIRAJO

Slovenija ima najmanj železniških prog, t. j. 1146.8 km, kljub temu pa imajo naše železnice največ dohodkov, namreč na km 334.717 Din ali v odstotkih 23.5, t. j. toliko kot železnice v področju belgrajskega železniškega ravnateljstva, ki jih je več kot še enkrat toliko (2624.1 km). Z drugimi besedami se to pravi, da pomagamo vzdrževati železnice na našem jugu. »Slovenija«, ki je objavila o tem daljši članek, pra-

sanjah vidim neko ženo, bila je kakor moja — mati, ki se mi približa in zašepeta:

»Janez! Dovolj si hlapčeval in taval dovolj imaš, počivaj, ker drugače pride kmalu naša sestra — Smrt«.

Prebudil sem se in dolgo premišljeval. Vrnem se v oni kraj, kjer je nekaj naših žensk. One so sicer res malo ohrne — ker so še revne, vendar one so ostale Slovenke in so razpršene kakor ves naš ubogi slovenski narod.

V onem kraju si postavim brezdominec in večni popotnik svoj lastni dom.

Vrnem se torej tja, vendar sedaj ne več kot stari hlapec »Janez«, temveč kot dober stric doma iz Iga.

Vsega »Bojevnika« sem prebral, prav posebno mi je ugajal oni govor na Brezjah. Če bi se v moji mladosti tako govorilo, bi ostal doma in imel sirove.

O slovenskih bojevnikih sem slišal od tebe pa tudi drugih, da so pravi slovenski fantje in možje. Zato pozdravi vse naše bojevnike, ker njim je bila in je ostala sveta slovenska zemlja in slovenska beseda.

Potem še to! Vse, kar sem doživel zadnjič v domovini, me je privedlo do tega, da sem spremenil svoje ime.

Zopet sem stari slovenski Janez.

Prav rad Ti bom vedno pomagal, kadar boš v zadregi. saj je moja banka precej polna.

Tebe in vse Tvoje pozdravlja

Tvoj stari prijatelj v p.

Janez Prodan.

vi, da bi človek pričakoval, da se dobavlja vsaj za slovenske železnice obratni material, kakor premog, pri nas doma. Godi se pa ravno narobe. Železniška uprava pospešuje na vse načine premogovnike v Bosni in zlasti v Srbiji na škodo naših. In če znižuje dobave, se godi to vedno ali popolnoma ali pa vsaj pretežno pri slovenskih premogovnikih. Če pa pregledamo naročila premoga, vidimo, da so povprečno ostala ista, tudi pri zasebnih premogovnikih v Srbiji in razen tega vidimo še gospodarsko nesmiselnost, da prevažajo železniška uprava v Slovenijo nad 3000 vagonov premoga na razdaljo okoli 800 km, prevažajo torej premog, ki je kupljen tudi od zasebnih rudnikov, ki ni tam nič cenejši in ki ga razen tega podružuje še dragi prevoz. Tako drag je ta prevoz, da trdi žel. uprava sama, da ni več gospodarski, ko je šlo za to, da bi dobavljali slovenski rudniki premog na take razdalje. Narobe pa seveda to gospodarsko načelo ne velja več, kadar je treba prevažati srbski premog za slovenske železnice.

TO JE GOSPODARSTVO!

Svoj čas je kupil Okrožni urad za zavarovanje delavcev od g. Sirca, zeta g. župana Pirca, v Kokriškem predmestju parcelo, da bi se tam zidala potrebna ambulanca in drugo za OUZD. Vsak otrok v Kranju je vedel, da dotična parcela absolutno ni primerna za tako stavbo. OUZD pa je kupil to parcelo, dasi je bilo v Kranju na razpolago več drugih, bolj primernih in cenejših parcel. Gospodu Sircu je treba pač častitati, da je to ozko parcelo tako dobro prodal, baje za ca. 50.000 Din. Ta parcela pa že par let stoji prazna in nič ne donša. Ker pa je bila ta stavbna parcela za dotični namen, za katerega je bila kupljena, neprimerna, je OUZD kupil drugo stavbišče, ki pa po mnenju nekaterih meščanov tudi ni kaj posebno primerno za stavbo, ki jo namerava zidati v Kranju OUZD. Kranjsko prebivalstvo se za te kupčije zelo zanima in bi želelo, da mu oblasti oskrbe pojasnila, čemu se kupujejo parcele, ki potem stoje prazne in nič ne donšajo. »Gorenjec.«

Dopisi

ČUŠPERK

»Bojevnik« je prihajal dozdej k nam res v majhnem številu, a znanost upamo, da se število podesetori, ker je »Bojevnik« edini resnični, pravični in človekoljubni list. Bojevnik, borec iz svetovne vojne, vemo, da v državi, kjer ni bilo pravega gospodarstva, ne cveto rožice. Vendar upamo, da se bo sedaj, ko so od naroda priljubljeni voditelji dobili vodstvo državnih poslov v roke, položaj zboljšal vsaj za nas delavce in državne uslužbence, ki smo dozdej delali in še delamo za 500 Din na mesec, pozimi pa za Din 300, kljub temu, da imamo 8članske družine. Sedanja vlada je ena izmed tistih, ki lahko nekaj prispeva k popravu zavoženega gospodarstva. J. B.

Listnica uredništva

Pretekli teden bi morali iziti, zaradi nepredvidenih zaprek pa nam je bilo to onemogočeno. Da je bilo več prispevkov namenjenih že za prejšnjo številko, ki pa iz že omenjenega razloga ni izšla, je razvidno iz prispevkov samih.

F. S. Če znate brati, boste veliko zvedeli.

F. G. Prav radi bi v celoti priobčili Vaš članek, a smo ga, žal, morali skrajšati.

J. K. Boriti se moramo z velikimi potežkočami. Živimo v bolj izrednih časih, ko mislite.

S. L. Vaš literarni prispevek, kakor ste sami krstili članek »Antikrist je prišel na svet in hodi okoli v ovčji obleki«, bomo skušali objaviti v prvi prihodnji številki.

Gospodarstvo

Velik padec cen hmelja v Vojvodini.

Prav tako kot se naši savinjski hmeljarji pritožujejo zaradi špekulantov, ki so silno znižali cene hmelja, se pritožujejo tudi hmeljarji v Vojvodini. Baje plačujejo za hmelj v Vojvodini za mte samo 1200 Din.

Nazadovanje potrošnje piva.

Naša industrija piva, ki razpolaga s proizvodnjo letno 1.5 milij. hl, je prodala lani samo 210.060 hl. Proizvodnja zadnjih let se zmanjšuje radi stalnega padanja konzuma. Kako zelo je naš konzum padel, je najbolj razvidno iz tega, da so naše pivovarne l. 1928. prodale še 728.307 hl. Pivovarniška industrija je mogla lani izkoristiti le 15 % svoje kapacitete. Potrošnja piva je padla od l. 1928. do 1934. za nad 70%! Nazadovanje potrošnje se tudi letos nadaljuje. V prvi pol. t. l. je potrošnja piva znašala 105.405 hl, dočim je lani v istem času znašala 109.562 hl.

Kontingenti za izvoz jabolk v Nemčijo.

Privilegirano izvozno društvo je stavilo našim izvoznikom sadja na razpolago izvozni kontingent 1000 vagonov nepakiranih jabolk za uvoz v Nemčijo v času od 25. t. m. do konca t. l. (brez izvozne premije) in kontingent 100 vagonov pakiranih jabolk. Po najnovejši informaciji Prizada se je posrečilo zagurati nadaljnji kontingent 1000 vagonov nepakiranih jabolk za izvoz v Nemčijo v industrijske svrhe, prav tako v času od 25. t. m. do konca t. l. Potemtakem razpolagajo izvozniki sadja letos z izvoznim kontingentom 2100 vagonov jabolk za izvoz v Nemčijo.

Osuševanje pančevskega »rita«.

Pančevski »rit« je ogromno ozemlje onkraj Donave med Pančevom, Belgradom in Zemunom, ki je bilo nekdanj močvirnat. Po zgraditvi mostu čez Donavo pri Pančevu je pričela država to ozemlje osuševati. Stalo bo več sto milijonov! Dela seveda Batignolles. Dobro informirani ljudje, med katerimi je tudi več bivših ministrov, so ta močvirja kupili za smešno nizke cene. Takrat država še ni osuševala tega ozemlja. Ti velezaupci sedaj oddajajo plodno zemljo, ki jo je država s svojimi denarji osušila, kolonistom in jih tako pritiskajo, da so zračunali (kolonisti namreč), da kljub plodni zemlji in bližini Belgrada, ne bodo mogli vzdržati! Zato so se pritožili na poljedelsko ministrstvo, ki bo najbrž kmalu in ugodno rešilo vprašanje kolonistov. Najbolje je, če se zopet izselijo, bodo zgube manjše.

Angleži znajo.

600 milijonov ljudi gara po vsem svetu za angleški imperij. To so beli, črni, rujavi in rumeni ljudje. Zato je Anglija najbogatejša dežela na svetu. Angleži imajo tudi pri nas svoje rudnike, dobre, ki kaj nesejo. In tako po vsem svetu. Zato razumemo, da se Mussolini jezi, ko vidi prenatrpano svojo državo z ljudmi, ki hočejo delati in tudi jesti seveda.

Kaj delajo vse v Turčiji

Turčija postaja od dne do dne modernnejša in urejenejša država, tako, da jo postavljajo že nekatere evropske države za zgled. V 10-tih letih se bo otrešla skoraj vsega tujege kapitala. Rusija ni dala Turčiji samo brezobrestnih posojil, ampak tudi celo vrsto strokovnjakov, ki svetujejo turški vladi, kako naj dela, da bo blagostanje resnično dvignila v deželi. To se ji je v precejšnji meri že posrečilo, kajti Turčija izvažata danes že celo vrsto industrijskih predmetov, o katerih prej Turki še pojma niso imeli. Država gradi industrijo iz lastnih sredstev, ker domačega kapitala ni. Kemal je brez zakona o korupciji obesil 67 bivših ministrov, pa tudi brez posebnega hrupa! Zato pa mu danes tudi zaupa ves turški narod in ga časti skoraj po božje. Kaj vse lahko napravi pošten človek pri vodstvu države!

Cestišče Ljubljana—Št. Vid.

Moderno cestišče Ljubljana—Št. Vid je gotovo že do gostilne »Kmet« v Šiški. Tlakovano je z drobnimi granitnimi kockami. Ostali del pride v najkrajšem času na vrsto, najkasneje do leta 1940.

Zveza Slovenije z morjem.

Železniška zveza Slovenije z morjem je že uzakonjena. V najkrajšem času bo tudi odobrena trasa nove ceste na Sušak. V Ljubljani se snuje družba, ki bo uvedla brzi avtobusni promet s Sušakom. Vožnja bo trajala pičle tri ure.

Ljubljanska bolnica.

Usmiljenje do bolnikov v ljubljanski bolnici je zmagovalo pri zdravniških volonterjih, da so zopet pričeli delati za božji lon. Prepričani naj bodo, da jim bo za ta korak hvaležen ves slovenski narod, kajti narod, posebno bolnik, ne pozabi nikdar hvaležnosti za trud, ki mu je bil ukazano. Zagrebški zdravniki, tovariši ljubljanskih, stavkajo v znak solidarnosti z ljubljanskimi. Kakor smo informirani, ljubljanske bolnice zaenkrat še ne bodo gradili, tega niti ne obljublajo. Volonterjem je bilo vsaj obljubljeno...

K zakonu o korupciji.

Prav za prav bi ga ne potrebovali, ker imamo za tatvine itak dovolj jasne in stroge paragrafe v kazenskem zakonu. Kaz. zakon je treba uporabljati tudi v primerih korupcije ali po domače pri tatvini državnega denarja. Zadeva oškodovanja države pri gradbi novih železnic še vedno ni razčiščena. Po belgrajskih listih se vleče polemika že par mesecev, nihče ni kriv, uradno pa je ugotovljeno, da je bila država oškodovana za 829 milijonov dinarjev! Državni uslužbenci in vsak šolar lahko izračuna, da je dvakrat 400 milijonov 800 milijonov. Dosedaj v tej zadevi še ni nihče zaprt. Tudi še ni pojasnjeno, kdo je prav za prav tvrdka Batignolles? Baje niti ni francoska, ampak je pri tej družbi močno interesiran neki bivši prometni minister v neki evropski jugovzhodni državi. Kdo je gospod Boyer, pa itak vemo.

Čisti dobiček naših pošt.

Pošte v Sloveniji so vrgle v zadnjih petih letih 81 milijonov čistega dobička, to se pravi, da je bilo za 81 milijonov več dohodkov kakor izdatkov. Za razširjenje ljubljanske telefonske centrale bi bilo potrebno za prvo silo 1 milijon dinarjev. Na razširitev kabelske mreže ne čaka nič manj kakor 350 reflektantov. Na taksah, ki bi jih plačalo teh 350 reflektantov, bi država dobila v enem letu tudi 1 milijon dinarjev. To je trgovski duh!

Šola za telesno vzgojo v Belgradu.

Šola za telesno vzgojo naroda so ustanovili v Belgradu. Prav je, da se take šole, ki so namenjene vsem Srbom, Hrvatom in Slovencem postavijo v prestolico. Sicer bo malo dražje, ampak vsaj preprirov ne bo. V Sloveniji za tako šolo baje niso dani pogoji. Pouk se prične že to jesen.

V Franciji in pri nas.

Državni uslužbenec na Francoskem plačuje eno sedmino svojih prejemkov za stanovanje. Pri nas pa od polovice do ene tretjine.